

Шинкарук Антон Любомирович,
доцент кафедри державного управління,
документознавства та інформаційної діяльності
Національного університету водного господарства
та природокористування,
кандидат політичних наук

Anton Shynkaruk,
PhD in Political Science,
Associate Professor at the Department
of Public Administration, Documentation
and Information Activities,
National University of Water
and Environmental Engineering
Email: a.l.shynkaruk@nuwm.edu.ua
ORCID iD 0000-0001-9282-5103

<https://doi.org/10.28925/2524-2644.2021.14>

УДК 316.77:77.03

ФОТОЖУРНАЛІСТИКА COVID-19: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ВИСВІТЛЕННЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ

PHOTOJOURNALISM OF COVID-19: WORLD EXPERIENCE AND COVERAGE IN UKRAINIAN MEDIA

У даній роботі зроблено спробу дослідження та узагальнення досвіду роботи фотожурналістів у світі та Україні в контексті коронавірусної хвороби. Зокрема виявлено, що відсутня методологія оцінки та пошуку зображень з їх семантичною складовою. Було застосовано методи розвідки по відкритих джерелах з метою встановлення залежності та джерела походження, а також тематики фотографій, що використовуються українськими ЗМІ для ілюстрацій коронавірусної хвороби. Також було зроблено огляд практик закордонних фотожурналістів при роботі в умовах коронавірусної хвороби та узагальнено ряд рекомендацій.

Ключові слова: фотографія, COVID-19, Україна, фотожурналістика.

This paper attempts to study and summarise the experience of photojournalists in the world and in Ukraine in the context of coronavirus disease. In particular, it has been found that there is no methodology for evaluating and searching for images with their semantic component. Open source intelligence methods have been used to establish the dependencies and sources of origin, as well as the subject of photographs used by the Ukrainian media to illustrate coronavirus disease. A review of the practices of foreign photojournalists working in coronavirus disease is also done and a number of recommendations are summarised.

Keywords: photography, COVID-19, Ukraine, photojournalism.

Тема коронавірусної хвороби, яка отримала назву COVID-19, стала відома суспільству в лютому 2020 р. (за даними Google Trends), хоча перші повідомлення з Китаю почали надходити в грудні 2019 — на початку 2020 р. Візуальний супровід подій, спочатку з Китаю, потім з інших країн світу, містив кадри людей в палатах, будівництво лікарень, людей, що знаходяться на карантині, хворих та померлих, карантинні заходи тощо. Це були в основному фотофакти, відео з мобільних або камер спостереження, і лише окремі фотографії або журналісти супроводжували свою діяльність фотозвітами. Зокрема журналіст ВВС Стівен Макдонелл [1] в Ухані робив регулярний фотозвіт про свій стан здоров'я

та про ситуацію з місця подій. Згодом візуальний супровід коронавірусної хвороби був розширений до картографії від провідних університетських центрів світу, інфографіки, схем та діаграм, фотографій і фоторепортажів, відеозвітів, телевізійних новин. Журнал «Time» за підсумками 2020 р. визначив, що тематика пандемії і карантинних заходів була ключовою протягом року, зокрема це: рятування хворих на COVID-19 анестезіологами в лікарнях та вдома, носіння масок в публічних місцях, відсутність людей на пляжах, заходи соціального дистанціювання в школах та на роботі, дії військових лікарів та рятувальників, тимчасові польові шпиталі, померлі та їх транспортування тощо [2].

Це своєю чергою викликало необхідність визначити умови роботи фото- / відеожурналістів в умовах пандемії, адже «фотожурналісти, що документують COVID-19 на передовій, для багатьох були вікном у страждання, горе і співпереживання. Фотографії також зіграли важливу роль у боротьбі з поширеною дезінформацією про коронавірус. Набагато складніше заперечувати руйнівний вплив цієї хвороби, коли є фотодокази» [3]. Міжнародний центр для журналістів [4] визначив, що «фотографи демонструють нам людське обличчя і вартість пандемії», а ключові візуальні медіа (Time, National Geographic тощо) адаптували свою модель відображення світу. «National Geographic раптово довелося переосмислити, як показувати світ. Довелося робити це регіонально, бо мало людей можуть подорожувати. Історії [будуть надходити] від людей, які є місцевими та знають історії краще, ніж хтось, хто, можливо, прибуває з іншої культури. Знайте історію, яку ви намагаєтесь розповісти. Будьте зосереджені на цьому. Піклуйтесь про людей, яких ви фотографуєте, більше, ніж [ви дбаєте] про свою фотографію. Ваші фотографії будуть кращими, якщо ви будете думати про людей та історію, яку ви робите», — сказав головний фоторедактор National Geographic Тодд Джеймс [4].

За визначенням Shutterstock, фотожурналістика в період пандемії важлива, адже «у світі пауза, а зображення є потужним інструментом, яке може надати розуміння та контекст історії. Ці фотографії слугуватимуть архівом для навчання та збереження цих подій у світі для майбутніх поколінь... Фотожурналістика важлива, оскільки зараз не всі живуть однією історією. Взаємодія між людьми в менших містах відрізняється від тієї, що існує у щільних містах. Людям важко відмовитися від знайомства один з одним. Цікаво спостерігати, як це розвиватиметься» [5].

Фотожурналісти всього світу також діляться своїм досвідом роботи в умовах пандемії [6]. Фотограф Девід Голдман, отримуючи відмови адміністраторів закладів як у доступі, так і у співпраці, моніторив некрологи, посилався на домівки та коронавірус, і шукав родичів у Facebook. В Індонезії фотожурналіст Джошуа Ірванді спровокував нову публічну дискусію про небезпеку із зображенням тіла жертви COVID-19, повністю обгорнутого працівниками лікарні, щоб запобігти зараженню [7]. Зображення використано в матеріалі обкладинки серпневого випуску National Geographic. Перуанський фотограф Омар Лукас документував вплив коронавірусу в деяких найбільш

районах столиці Ліми. «Окрім маски для захисту та для збереження безпечної, розсудливої дистанції, я робив свою роботу, як завжди, створюючи емоційні та емпатійні стосунки з людьми, щоб я міг заслужити їхню довіру, увійти в їхнє життя та мати можливість зобразити їх». Він провів кілька днів на кладовищі північніше Ліми. Тут Лукас отримав запрошення від родини та друзів жертви COVID-19 взяти участь у похованні. У Парижі Тома Дворжак, колишній військовий фотограф, вирішив взагалі відмовитися від фотографування пандемії особисто. Він робив знімки екрана або записував відео зустрічей через відеоплатформу «Zoom» по всьому світу через свій ноутбук. Він просив медсестру чи вихователя направити їхній ноутбук на певний об'єкт для ведення прямої трансляції. У Південній Африці фотограф Джеймс Отуей, по суті, використовує підхід військового фотографа для висвітлення насильства, пов'язаного з пандемією, часто в бронезилеті зі знаками «PRESS», щоденно приймаючи тактичні рішення. Фотограф Associated Press Жаклін Мартін у США зосередилася на тому, як COVID-19 впливає на голод і горе в міських кольорових громадах. Діючи за рекомендаціями редакції, щоб уникнути зйомки в приміщенні, Мартін змінила свій підхід і, наприклад, сфотографувала рабина, який проводив віртуальну молитовну службу, через відчинені двері.

Робота в умовах пандемії визначила етичні виклики для фотожурналістів [8]. Італійська фотожурналістка Франческа Тосареллі зазначає: «Моя відповідальність полягає в тому, щоб зрозуміти правильний протокол, як висвітлити кризу: мати все захисне спорядження та дотримуватися правил під час і після зйомки; і діяти з чутливістю, емпатією та повагою до людей».

— **Емпатія.** Принцип представлення людей із емпатією часто обмежується тими, хто живе у країнах Глобальної Півночі. Частково це може бути пов'язано з тим, що фотографії, які ми бачимо, найчастіше виготовляються людьми із Глобальної Півночі.

— **Автономія.** Коли інформаційне агентство «Reuters» розмістило фотографію з палати бельгійської лікарні, багато хто запитував про питання згоди. На фотографії зображений чоловік, який лежить обличчям донизу на лікарняному ліжку. Він голий, за винятком невеликого рушника, що його покриває, підключений до медичного обладнання, і незрозуміло, чи він у свідомості. Ми не знаємо, чи пережив він хворобу. Здається, ця людина не в змозі погодитись на зйомку себе. Коли люди не можуть дати згоди для себе, звичайною практикою є отримання

згоди у найближчих родичів. Однак він без імені, а його обличчя не зображено. Чи потрібна згода взагалі?

— **Чесність.** Фотографії, опубліковані датським TV2 на своєму вебсайті, демонструють, як певні естетичні та композиційні рішення можуть спотворити реальність. Стаття дає паралельне порівняння двох фотографій одного місця, зроблених одночасно. З одного боку, схоже, що люди наглядно ігнорують заходи соціальної дистанції. З іншого, — показує людей відповідно до чинних рекомендацій щодо охорони здоров'я.

Дослідження зображень в українських ЗМІ: методологічні нотатки

Пошук та аналіз цифрових зображень відрізняється від класичного контент-аналізу, адже не має чітких описів зображень, фотографії можуть бути відредагованими, джерел зображень стає безліч — від звичайних перехожих і камер зовнішнього спостереження до відомих

політиків та професійних фотографів та операторів. Водночас існують спроби використання автоматизованого пошуку та аналізу зображень щодо виявлення ризиків і комунікації для охорони публічного здоров'я на прикладі оцінки зображень в Instagram по тематиці «ВІЛ/СНІД» [9].

Джерела фотографії для даного дослідження:

— фотостоки depositphotos, shutterstock, gettyimages, адже часто фотографи-нежурналісти, фрілансери розміщують саме тут свої роботи і їх використовують ЗМІ;

— власні фото журналістів та операторів ЗМІ;
— фотографії пресслужб органів державної влади, підприємств;

— фотографії окремих користувачів у соціальних медіа.

Аналіз походження було проведено на платформі OSINT Combine [10], перевірка пов'язаних зображень — на Google Image Search.

Ключові медіа для дослідження

1. Censor.net	5. Strana.ua	10. Gordonua.com
2. Pravda.com.ua	6. Obozrevatel.com	11. Liga.net
3. 24tv.ua	7. Korrespondent.net	12. Zaxid.net — регіональний аспект
4. Nv.ua	8. Rbc.ua	13. Radiotrek.rv.ua — регіональний аспект
	9. Tsn.ua	

Контент, який досліджується:

- люди в масках на вулиці;
- лікарі біля хворих в лікарні;
- швидкі і медики біля них;
- дезінфекція, карантин

Пошукові запити:

- COVID-19;
- пандемія;
- коронавірус;
- карантин

Фотосупровід COVID-19 в українських ЗМІ: результати і обговорення

Перевірка Depositphotos [11], Shutterstock [12], Getty [13] для визначення груп контенту, пов'язаного з темою COVID-19 в Україні, станом на 08.02.2021 р. (пошук за термінами «ukraine+COVID19»: Getty — 12 828 зображень, Depositphotos — 2444 зображення, Shutterstock — 4533 зображення). Пошук за термінами «ukraine+COVID19+mask»: Getty — 2245 зображень, Depositphotos — 1146 зображень, Shutterstock — 1488 зображень. Наприклад, фотографія лева у масці, зроблена у Львові (Укрінформ [14]), була використана у виданні «Сьогодні». Пошук за термінами «ukraine+COVID19+hospital»: Getty — 945 зображень, Depositphotos — 276 зображень, Shutterstock — 235 зображень. Фотографія [15], зроблена в інфекційному відділенні у Закарпатті, була використана на сайтах деяких видань: «Подробности», «Заборона»,

«Главпост», «Полемика». Пошук за термінами «ukraine+COVID19+doctor»: Getty — 319 зображень, Depositphotos — 384 зображення, Shutterstock — 350 зображень. Наприклад, фотографія лікарів у захисних костюмах [16] була використана виданнями «Факти», «Ніжин.in.ua». Пошук за термінами «ukraine+COVID19+ambulance»: Getty — 176 зображень, Depositphotos — 56 зображень, Shutterstock — 57 зображень. Наприклад, фотографія швидкої і людини, яка дезінфікує [17] (Getty Images) була використана на сайтах BBC, 24tv, Обозреватель, Антикор та ін.

Перевірка пов'язаних зображень (за результатами Google Image Search) показує, що українські видання використовують різний спектр зображень для ілюстрації тематичних статей та новин про COVID-19 — це можуть бути власні фотографії, фотостоки, абстрактні зображення, фото, зроблені за кордоном, або ж скріншоти з випусків телевізійних новин

(приклади пов'язаних зображень наведені у таблиці 1). Це також підтверджує вибіркоче дослідження походження та використання фотографій, що були використані в окремих статтях в інтернет-виданнях. Зокрема, видання здебільшого не вказують авторство фотографій, зображення часто ілюстративні та узагальнені, неприв'язані до певної події або місця, використовуються стокові фотографії та зображення (табл. 1).

Рис. 1

Описові або ключові слова вибіркових фотографій в тематичних повідомленнях

Таким чином, можна зазначити, що українські інтернет-видання використовують ілюстративний супровід для тематичних повідомлень про коронавірус в Україні, фотографії працюють або безпосередньо у виданнях або через фотостоки. Важливо також наголосити

на рекомендаціях від професійних організацій щодо роботи фотографів в екстремальних умовах. Так, Shutterstock відзначає [5], що з початку спалаху COVID-19 представники преси дотримуються соціальної дистанції, висвітлюючи подію. «Для особистої безпеки носіть дезінфікуючі серветки, дезінфікуючий засіб для рук, одноразові захисні рукавички та маску для обличчя, також уникайте громадського транспорту. Більшість фотографій робить здалеку, з машини або за допомогою довгого об'єктива, не торкайтесь будь-яких поверхонь та дезінфікуйте камеру». Everyday Projects [18] зазначає наступне: «При дезінфекції переконайтеся, що потрапили в невеликі щілини, а потім також витріть вологим (не мокрим) рушником. Використовуйте ультрафіолетовий фільтр, щоб ви могли чистити камеру якомога частіше, не турбуючись про пошкодження покриття лінзи. Під час фотографування уникайте використання бленд для об'єктивів з підкладкою з фетру. Використовуючи зум, який має рухому секцію (лінза фізично рухається при масштабуванні), переконайтеся, що повністю розсунули об'єктив. Камера негерметична, тому внутрішня частина камери є забрудненою, якщо ви їдете в «гарячі» зони (наприклад, реанімаційне відділення). Очистіть видошукач і одягніть захисні окуляри, щоб обмежити зараження через слизові оболонки (очі). Не існує стандартних рекомендацій щодо санітарної обробки мікрофонів, які дуже чутливі до вологи. Спиртовий спрей високої концентрації може бути нормальним, але жодних гарантій немає. Використовуйте декілька ремінців і вкладайте брудні ремінці в герметичні поліетиленові пакети, поки ви не зможете їх почистити».

Таблиця 1

Використання фотографій окремими українськими виданнями

Заголовок	Видання	Походження фото	Ключові слова	Де використано	Посилання
«Ослабить карантин можуть 13 областей»	Цензор	здебільшого джерело походження або автор фотографії не вказується	Coronavirus, 2019–20 coronavirus pandemic, infection	Ліга	https://cutt.ly/AklVt1X
«Коронавірус в Україні: распространение»	Цензор	здебільшого джерело походження або автор фотографії не вказується	Ukraine, 2019–20 coronavirus pandemic, coronavirus, coronavirus disease 2019, Ministry of Health of Ukraine	Власно, Коментарі, 20хвилин, ЗІК	https://cutt.ly/ZklVj6t
«Коронавірус на Харківщині: кількість хворих на COVID-19»	Цензор	здебільшого джерело походження або автор фотографії не вказується	Coronavirus, Kharkiv Region, Kharkiv	СірмаТБ	https://cutt.ly/IklVU1A

Заголовок	Видання	Походження фото	Ключові слова	Де використано ще	Посилання
«Коронавірус в Кременчуге: новий випадок COVID-19»	Цензор	здебільшого джерело походження або автор фотографії не вказується	Chernivtsi, Kyiv, coronavirus, coronavirus disease 2019	ЗІК, Україньюз, ТБ4	https://cutt.ly/6klVCW5
«Коронавірус в Києві: число хворих»	Цензор	здебільшого джерело походження або автор фотографії не вказується	Kyiv, hospital, coronavirus	0	https://cutt.ly/0klBrps
«Коронавірус і українська армія»	Цензор	здебільшого джерело походження або автор фотографії не вказується	Military police, soldier, military uniform, law enforcement	0	https://cutt.ly/GklBluu
«Коронавірус в Чернівецькій області»	Цензор	здебільшого джерело походження або автор фотографії не вказується	Fine, mask, Ukraine	Коментарі, Фокус, Рівнепост	https://cutt.ly/8klBRsS
«Як уся моя сім'я перехворіла на коронавірус»	Цензор	здебільшого джерело походження або автор фотографії не вказується	City Council, coronavirus	0	https://cutt.ly/QklB2Qc
«Коронавірус в мирі: статистика по коронавірусу»	Цензор	здебільшого джерело походження або автор фотографії не вказується	Coronavirus, severe acute respiratory syndrome coronavirus 2, Russia	Інтерфакс.ру	https://cutt.ly/JklNu0Y
«Коронавірус у школі. Школа у Василькові на Київщині»	Цензор	здебільшого джерело походження або автор фотографії не вказується	Ukraine, school, coronavirus disease 2019, quarantine		https://cutt.ly/sklNFHB
«У Києві ще 453 зараження коронавірусом, десятки хворих шпиталізували»	Українська правда	Getty Images	Coronavirus, epidemic, pandemic	Думская, Суми.today, depo.ua	https://cutt.ly/QklErf4
«В некоторых регионах могут ослабить карантин»	Українська правда		Quarantine, Rivne, lockdown, coronavirus disease 2019, coronavirus, infection, Ministry of Health of Ukraine	0	https://cutt.ly/cklN27Y
«Коронавірус: в Україні знову більше 4 тисяч заражень»	Українська правда		Coronavirus, coronavirus disease 2019, quarantine, Doctor UA, virus	24tv	https://cutt.ly/MklMhSF
«Карантин на Львівщині продовжили до 29 травня»	Українська правда		Quarantine, coronavirus, Lviv Regional State Administration, coronavirus disease 2019, lockdown, Lviv	0	https://cutt.ly/AklMT0o
«Новини 16 березня: карантин в Україні, нові хворі на коронавірус»	Українська правда	РБК	Radomyshl, coronavirus, 2019–20 coronavirus pandemic, coronavirus disease	0	https://cutt.ly/PklMNnv
«Новини 12 березня: коронавірус та Україна»	Українська правда		Ukraine, coronavirus, quarantine, 2019–20 coronavirus pandemic, infection	Знай, Вести	https://cutt.ly/xkl1nxd

Заголовок	Видання	Походження фото	Ключові слова	Де використано ще	Посилання
«В Україні за добу 800 нових випадків COVID-19»	Українська правда		Coronavirus, Kyiv, coronavirus disease 2019, Ukrainians, hospital, intensive care unit	0	https://cutt.ly/Lkl16uz
«Жесткий карантин: украинские города закрывают все»	Українська правда		Kyiv, coronavirus, lockdown, quarantine	0	https://cutt.ly/2kl2Ag8
«Степанов про COVID-19: Ми йдемо не за найкращим»	Українська правда		Kyiv, hospital, physician, coronavirus, patient	Політека, Вести	https://cutt.ly/1kl2Mf5
«Мер Івано-Франківська просить послабити карантин»	Українська правда		Lockdown, quarantine, coronavirus disease 2019	Тверезо	https://cutt.ly/Hkl9gc4
«Коронавірус: Україна 8 квітня 2020»	24tv.ua		Ukraine, coronavirus, coronavirus disease 2019	0	https://cutt.ly/Tkl9Ll9
«Будут ли тестировать учителей и учеников, если будут больные COVID-19»	24tv.ua	Фотосток?	Coronavirus disease 2019, education, quarantine	Інфорезіст, Нівесті	https://cutt.ly/4kl4baf
«Хворих на COVID-19 серед учнів 1–4 класів важче виявити»	24tv.ua	Dreamstime	General practitioner, physician, patient, medicine, clinic	0	https://cutt.ly/dkl46Se
«В Україні виявили 9946 нових хворих на COVID-19: чи справді допоміг карантин»	24tv.ua		Ukraine, coronavirus, coronavirus disease 2019, epidemic	0	https://cutt.ly/lkl7csv
«Коронавірус: Україна 6 квітня 2020 — новини України і світу»	24tv.ua	Закордонне походження	Coronavirus, intensive care unit, infection, coronavirus disease 2019, hospital	Закордонні видання	https://cutt.ly/9kl7JQC
«Коронавірус — не змова: чому далі буде ще гірше?»	24tv.ua	Закордонне походження	2019–20 coronavirus pandemic, Italy, coronavirus	Закордонні видання	https://bit.ly/3aF06HD
«За минулу добу в Україні більше людей одужало від COVID-19, ніж захворіло»	24tv.ua		Ukraine, coronavirus, coronavirus disease 2019	Політека, Часдій, Громадське	https://bit.ly/2YSieZd
«Коронавірус: Україна 3 квітня 2020 — новини України і світу»	24tv.ua	Закордонне походження	Italy, China, coronavirus, infection, death	Закордонні видання	https://bit.ly/2LrhjvE
«Коли закінчиться карантин в Україні 2020»	24tv.ua		Quarantine, lockdown	0	https://bit.ly/36PcROU
Коронавірус Львов — госпитализировали 8 человек»	24tv.ua		Clinic, coronavirus, patient	0	bit.ly/3rv32xr

Заголовок	Видання	Походження фото	Ключові слова	Де використано ще	Посилання
«Коронавірус в Україні: яка ситуація в лікарнях і як лікують у Німеччині»	TCH		Kyiv, coronavirus, hospital, coronavirus disease 2019, patient, lockdown	Депю	https://bit.ly/36PtWlh
«Коронавірус в Мелітополе — медики Мелітополя показали себя»	TCH		Mask, face, respirator, cloth face mask	0	https://bit.ly/3pZicdN
«Коронавірус: статистика на сьогодні в Україні, данные на 31 декабря»	TCH		Kyiv, COVID-19 pandemic in Kyiv, coronavirus, coronavirus disease 2019, infection	Вести, Фокус, Крапка	https://bit.ly/2N7r2Yn
«Коронавірус на Закарпатті — лікарня Ужгорода повністю заповнена хворими»	TCH		Hospital, patient, coronavirus, physician, coronavirus disease 2019	Транскарпатія	https://bit.ly/3ryg4dk
«Коронавірус 2020 — Карантин в Україні продовжено до 22 травня — Шмигаль»	TCH		Quarantine	Все.рв.уа.	https://bit.ly/2MKL7E2
«Як передається коронавірус: чому частина українців ніколи не захворіє»	TCH		Ukraine, coronavirus, lockdown, COVID-19 vaccine, coronavirus disease 2019, quarantine	20хв	https://bit.ly/3q222Aw
«Коронавірус в Україні сьогодні: статистика за 8 грудня»	TCH		Ukraine, coronavirus, hospital, coronavirus disease 2019, health care	Фокус	https://bit.ly/3jnZwCe
«Лечение коронавируса, почему возникают осложнения: врач назвал причину»	TCH		Ukraine, coronavirus, virus, physician, infection	Лента.ру, Перший, закордонні видання	https://bit.ly/36Mwua3
«Коронавірус в Україні: когда он пойдет на спад, и когда выработается иммунитет»	TCH		Coronavirus, Ivano-Frankivsk, epidemic, pandemic	Вебновіни.ск	https://bit.ly/3tBHnW4
«Коронавірус в Україні: у Львові студентів безкоштовно тестуватимуть на COVID»	TCH	фотостоки	Education, school	закордонні видання та сайти	https://bit.ly/3aG2cqX

Джерела

1. Stephen McDonell. URL: <https://twitter.com/stephenmcdonell> (дата звернення: 03.02.2021).

2. TIME's Best Photojournalism of 2020. URL: <https://time.com/5919456/time-best-photojournalism-2020/> (дата звернення: 03.02.2021).

3. The Role of Images and Photojournalism during COVID-19. *WNYC Studios*. 2020. URL: www.wnycstudios.org/podcasts/takeaway/segments/role-images-photojournalism-during-COVID19 (дата звернення: 03.02.2021).

4. Key Quotes: Photojournalism in the COVID-19 Era. *International Center for Journalists*. 19 червня 2020. URL: www.icfj.org/news/key-quotes-photojournalism-COVID-19-era (дата звернення: 03.02.2021).

5. Lysecki, Sarah. Why These Photographers Are Still Working during COVID-19. *The Shutterstock Blog*. 10 квітня 2020. URL: www.shutterstock.com/blog/photographers-working-COVID-19-coverage (дата звернення: 03.02.2021).

6. Рован Ф. Как ведущие фотожурналисты мира документируют пандемию COVID-19. *Global Investigative Journalism Network*. 2021. URL: <https://gijn.org/2021/02/01/kak-veduschie-fotozhurnalistyi-mira-dokumentiruyut-pandemiyu-COVID-19/> (дата звернення: 03.02.2021).

7. Photo of COVID-19 Victim in Indonesia Sparks Fascination — and Denial. *Photography*. 21 липня 2020. URL: www.nationalgeographic.com/photography/2020/07/COVID-victim-photograph-sparks-fascination-and-denial-indonesia/ (дата звернення: 03.02.2021).

8. Photojournalism: The Ethical Challenges to Covering COVID-19. *Thomson Foundation*. 2020. URL: www.thomsonfoundation.org/latest/photojournalism-the-ethical-challenges-to-covering-COVID-19/ (дата звернення: 03.02.2021).

9. Automated image analysis of instagram posts: Implications for risk perception and communication in public health using a case study of #HIV / Nobles AL та ін. *PLoS ONE* 15 (5): e0231155. URL: <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0231155> (дата звернення: 03.02.2021).

10. Reverse Image Analyser. *OSINT Combine*. 2021. URL: www.osintcombine.com/reverse-image-analyzer (дата звернення: 03.02.2021).

11. Ukraine COVID19 стокові фото, ілюстрації та векторна графіка. *Depositphotos*. 2020. URL: <https://ua.depositphotos.com/stock-photos/ukraine-covid19.html?filter=all> (дата звернення: 03.02.2021).

12. Shutterstock.com. URL: www.shutterstock.com/ru/search/ukraine+COVID19 (дата звернення: 03.02.2021).

13. Ukraine COVID19 Photos and Premium High Res Pictures. *Gettyimages.co.uk*. 2020. URL: www.gettyimages.co.uk/photos/ukraine-COVID19?page=3&phrase=ukraine%20COVID19&sort=mostpopular (дата звернення: 03.02.2021).

14. LVIV, UKRAINE — MAY 31, 2020 — a Statue of the Lion Sports a Face. *Getty Images*. 2020. URL: www.gettyimages.co.uk/detail/news-photo/statue-of-the-lion-sports-a-face-mask-on-a-street-in-lviv-news-photo/1217232564?adppopup=true (дата звернення: 03.02.2021).

15. UZHGOROD, UKRAINE — APRIL 29, 2020 — a Healthcare Worker Clad in A. *Getty Image*. 2020. URL: www.gettyimages.co.uk/detail/news-photo/healthcare-worker-clad-in-a-protective-suit-takes-patients-news-photo/1211367256?adppopup=true (дата звернення: 03.02.2021).

16. Dubyna, Oleh. Poltava Ukraine. March 12 2020 Doctor, 1671166393. *Shutterstock.com*. 2020. URL: www.shutterstock.com/ru/image-photo/poltava-ukraine-march-12-2020-doctor-1671166393 (дата звернення: 03.02.2021).

17. A Medic Worker in Protective Clothing Attends the COVID-19. *Getty Images*. 2020. URL: www.gettyimages.co.uk/detail/news-photo/medic-worker-in-protective-clothing-attends-the-COVID-19-news-photo/1204059371?adppopup=true (дата звернення: 03.02.2021).

18. COVID-19 Guide for Visual Journalists. *The Everyday Projects*. 2020. URL: www.everydayprojects.org/COVID19-guide-for-visual-journalists (дата звернення: 03.02.2021).

References

1. McDonell, Stephen. [in English]. twitter.com/stephenmcdonell
2. TIME Photo Department. (21.12.2020). "TIME's Best Photojournalism of 2020." [in English]. time.com/5919456/time-best-photojournalism-2020
3. The Role of Images and Photojournalism during COVID-19 (December 15, 20). *The Takeaway, WNYC Studios*. [in English]. www.wnycstudios.org/podcasts/takeaway/segments/role-images-photojournalism-during-COVID19
4. Key Quotes: Photojournalism in the COVID-19 Era. (June 19, 2020). *International Center for Journalists* [in English]. www.icfj.org/news/key-quotes-photojournalism-COVID-19-era
5. Lysecki, Sarah (April 10, 2020). Why These Photographers Are Still Working during COVID-19. *The Shutterstock Blog* [in English]. www.shutterstock.com/blog/photographers-working-COVID-19-coverage
6. Rovан, Fylyp (February, 2021). Как ведущие фотожурналисты мира документируют пандемию COVID-19. *Global Investigative Journalism Network* [in Russian]. [org/2021/02/01/kak-veduschie-fotozhurnalistyi-mira-dokumentiruyut-pandemiyu-COVID-19](https://gijn.org/2021/02/01/kak-veduschie-fotozhurnalistyi-mira-dokumentiruyut-pandemiyu-COVID-19)
7. Beard, David (July 21, 2020). Photo of COVID-19 Victim in Indonesia Sparks Fascination — and Denial. *Photography* [in English]. www.nationalgeographic.com/photography/2020/07/COVID-victim-photograph-sparks-fascination-and-denial-indonesia
8. Photojournalism: The Ethical Challenges to Covering COVID-19. (2020). *Thomson Foundation*, 2020 [in English]. www.thomsonfoundation.org/latest/photojournalism-the-ethical-challenges-to-covering-COVID-19
9. Nobles, A. L., Leas, E. C., Noar, S., Dredze, M., Latkin, C. A., Strathdee, S. A., et al. (2020). Automated Image Analysis of Instagram Posts: Implications for risk perception and communication in public health using a case study of #HIV. *PLoS ONE* 15(5): e0231155 [in English]. <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0231155>

10. Reverse Image Analyser. (2021). *OSINT Combine* [in English].
www.osintcombine.com/reverse-image-analyzer
11. Depositphotos. (2020). [in Ukrainian].
ua.depositphotos.com/stock-photos/ukraine-COVID19.html?sh=3cf5d1271f8fb9e1e57d0eaf27906501&filter=all
12. Shutterstock.com. (2020). [in Ukrainian].
www.shutterstock.com/ru/search/ukraine+COVID19
13. Ukraine COVID19 Photos and Premium High Res Pictures. *Getty Images*, Gettyimages.co.uk, 2020 [in English].
www.gettyimages.co.uk/photos/ukraine-COVID19?page=3&phrase=ukraine%20COVID19&sort=mostpopular
14. LVIV, UKRAINE — MAY 31, 2020 — a Statue of the Lion Sports a Face... (2020). *Getty Images*, 2020 [in English].
www.gettyimages.co.uk/detail/news-photo/statue-of-the-lion-sports-a-face-mask-on-a-street-in-lviv-news-photo/1217232564?adppopup=true
15. UZHGOROD, UKRAINE — APRIL 29, 2020 — a Healthcare Worker Clad in A... (2020). *Getty Images*, 2020 [in English].
www.gettyimages.co.uk/detail/news-photo/healthcare-worker-clad-in-a-protective-suit-takes-patients-news-photo/1211367256?adppopup=true
16. Dubyna, Oleh (2020). POLTAVA UKRAINE — MARCH 12, 2020. Doctor in protective suit during coronavirus (COVID-19) attack in the afternoon. 1671166393, *Shutterstock.com*, 2020 [in English].
www.shutterstock.com/ru/image-photo/poltava-ukraine-march-12-2020-doctor-1671166393
17. A Medic Worker in Protective Clothing Attends the COVID-19... (February 28, 2020). *Getty Images*, 2020 [in English].
www.gettyimages.co.uk/detail/news-photo/medic-worker-in-protective-clothing-attends-the-COVID-19-news-photo/1204059371?adppopup=true
18. COVID-19 Guide for Visual Journalists — *The Everyday Projects* (March 20, 2020). *The Everyday Projects* [in English].
www.everydayprojects.org/COVID19-guide-for-visual-journalists

Подано до редакції: 09.02.2021.

Прийнято до друку: 17.06.2021.